Sluneční hodiny 1. kvartálu 2026

Jaromír Ciesla

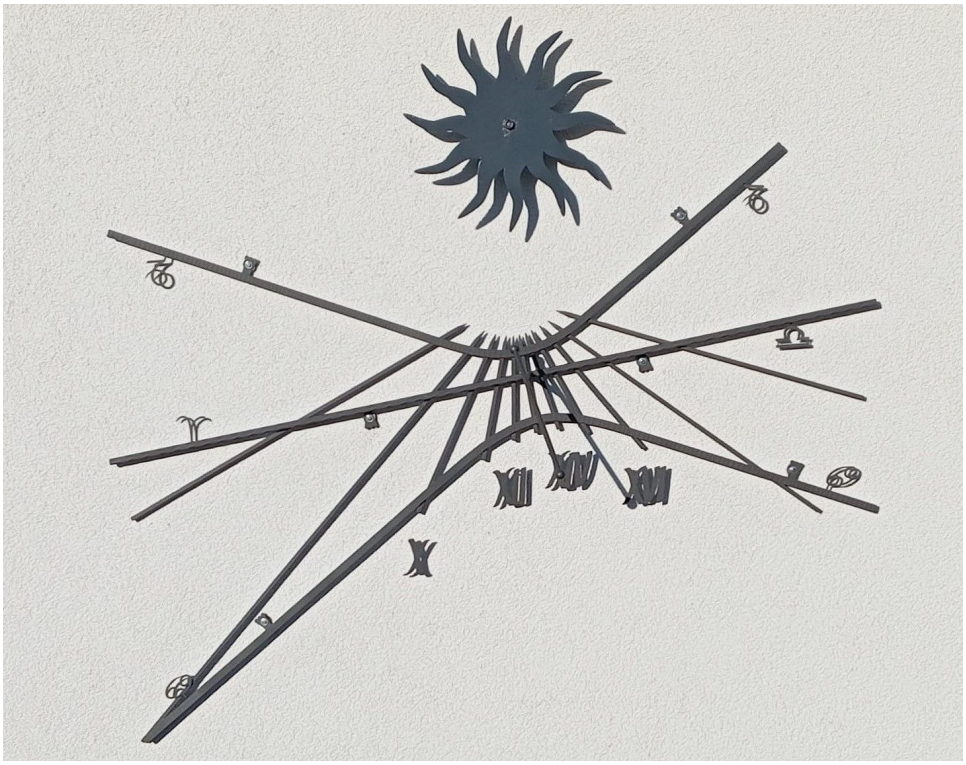
Během 1. kvartálu roku 2026 přibylo do katalogu slunečních hodin celkem 16 nových záznamů.

Nejvíce hlasů získaly svislé sluneční hodiny z obce Ejpovice. Jedná se pěknou kovářskou práci, která zdobí stěnu s azimutem asi 14° k západu. Hodiny jsou nejspíš dělané na zakázku pro konkrétní umístění.

Hodinové čáry jsou pro časový rozsah od osmi do osmnácti hodin, ale očíslované jsou jenom čáry pro některé hodiny (X, XII, XIV, a XVI). Součásti hodin je i sada třech datových čar: hyperboly pro letní a zimní slunovrat a rovnodennostní přímka. Jednotlivé čáry jsou označeny symboly zvěrokruhu.

Jako ukazatel je použit polos uchycený na podpěře nad číselníkem a zakončený kuličkou na obou koncích. Horní kulička patrně slouží i jako nodus, který nám ukazuje svým stínem přibližnou polohu Slunce na ekliptice. Při pečlivým pohledu je patrné, že ukazatel není správně orientován, jelikož se nedostává do zákrytu s hodinovými čarami.

Hodiny sice vypadají exkluzivně, ale při svitu Slunce samotná konstrukce vrhá vlastní stín na stěnu a tím znesnadňuje odečítání času a data.

Ejpovice, kat. č.: RO 41, autor fotografie: Tereza Nová.

V zahraniční části bylo vybíráno pouze ze třech nových záznamů. Dvoje hodiny jsou velice podobné a třetí je těžko hodnotit jako sluneční hodiny ale spíše jako efektní dekoraci.

Ortisei/Sankt Ulrich in Groeden, Itálie. Kat. č.: IT BZ 81. Autor fotografie: Miloš Nosek.

Po vyhodnocení se na prvním místě umístily zajímavé kulové sluneční hodiny z Ortisei/Sankt Ulrich in Groeden, Rumanon str. 41 v Itálii.

Velice pěkná demonstrační pomůcka pro pochopení základních principů funkce slunečních hodin a závislosti na rozdílné zeměpisné délce.

Samotná koule představuje zemský glóbus s osou rotace. V pásu rovníku, jsou kolmo k povrchu s odstupy po 15° zapuštěné stínové ukazatele. Sice na globusu nejsou hodinové značky, ale lze podle směru vrženého stínu čas přibližně odhadnout. Současně je patrný vliv zeměpisné délky na orientaci směru stínu.

V období od jara do podzimu se bude stín pohybovat po jižní polokouli a oblast kolem jižního pólu bude bez slunečního svitu.
V období od podzimu do jara se bude stín ukazatelů pohybovat po severní polokouli a oblast kolem severního pólu bude bez slunečního svitu.